

Folketingets Erhvervsudvalg
Folketinget, Christiansborg
DK-1240 København K

Erhvervsudvalget
L 46 - Bilag 5
Offentligt

BRINGES

Vores ref. vh/loe

Journalnr. 1.2.1-040

Deres ref.

Dato 17.11.2005

Forslag til lov om ændring af Lov om finansiel virksomhed, L 46 – Videregivelse af kundeoplysninger til brug for rådgivning.

F&P har bemærket, at kunderne har behov for en ændring af videregivelsesreglerne, så det bliver muligt at videregive sædvanlige kundeoplysninger inden for koncerner m.v. til brug for rådgivning om pensionsordninger.

Mange kunder får aldrig givet et samtykke

F&P har konstateret, at en betydelig del af kunderne aldrig får afgivet et samtykke. En stor del af dem er ikke klar over konsekvenserne og søger ikke selv den nødvendige rådgivning. Samtykket kan derfor ikke løse problemet for kunden.

I lovbemærkningerne til forårets FIL-ændring (L 43), som blev vedtaget den 24. maj 2005, er det stillet i udsigt, at dette problem bliver løst.

Pensionskunder taber store beløb

./.
Problemet er, at pensionskunder kan tabe store beløb, fordi de ikke kan få en samlet rådgivning om deres pensionsordning, når den er placeret i flere selskaber. Vi har vedlagt 2 eksempler på dette.

Rådgivning inden for det aftalte pensionsbidrag og god skik

F&P er enige med bl.a. Forbrugerrådet og en række erhvervsorganisationer om et forslag, hvorefter rådgivning alene må ske inden for rammen af det aftalte pensionsbidrag. Selskaberne skal alene kunne videregive sædvanlige kundeoplysninger og ikke helbredsoplysninger eller andre følsomme oplysninger.

Forslaget er nok til at løse kundens problem og give kunderne en rådgivning i overensstemmelse med god skik. Men forslaget er desværre ikke medtaget i L 46.

Gennemsigtig information, der er målrettet kunden, er afgørende

Det fælles forslag giver en klar adskillelse af rådgivning og mersalg, og adskillelsen kan håndhæves i praksis. Finansrådet er mod forslaget, netop fordi det forhindrer mersalg.

Forslaget gør det muligt at give en gennemsigtig information, der er målrettet den enkelte kunde. Dette er afgørende for at sikre, at kundens pensionsordning er sammensat bedst muligt

F&P skal opfordre Erhvervsudvalget til at medtage det fælles forslag til ændring af videregivelsesreglerne. Da sagen er meget vigtig for en stor gruppe pensionskunder, anmoder F&P om foretræde for udvalget, så vi kan redegøre nærmere om behovet og løsningen.

./. Uddybende bemærkninger fremgår af vedlagte notat.

Venlig hilsen

Claus Tønnesen
ct@ForsikringensHus.dk

/Vibeke Henriques
vh@ForsikringensHus.dk

Bilag:

- Eksempel 1, Annes "unødvendige" fravalg af børnepension
- Eksempel 2, Lisbeth går glip af 75.000 kr. fra sin dækning ved kritisk sygdom
- Notat vedr. forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, L 46 - Videregivelse af kundeoplysninger til brug for rådgivning om videregivelsesreglerne

Eksempel 1

Dato 17.11.2005
Journalnr. 1.2.1-040
Vores ref. VH/loc

Annes "unødvendige" fravalg af børnepension

Der er krav om, at kunden skal give skriftligt samtykke til, at flere selskaber kan udveksle oplysninger, som de skal bruge til at rådgive kunden. (Kravet følger af Lov om finansiel virksomhed §§ 117-123). Dette eksempel illustrerer, hvorfor kravet ikke er hensigtsmæssigt.

Anne (40 år) er kontorassistent, og hendes arbejdsgiver indbetaler hver måned pensionsbidrag for hende til en pensionsordning. Ordningen omfatter bl.a. følgende produkter i forskellige koncernforbundne selskaber.

Livsforsikringsselskab 1 (Liv 1):

- alderspension
- invalidepension
- valgfri børnepension

Livsforsikringsselskab 2 (Liv 2):

- valgfri kapitalpension

Anne går lidt ned i arbejdstid for at tilgodese sine børn. Hun indbetaler derfor ikke længere tilstrækkeligt til at beholde alle produkterne i ordningen. Konkret skal Anne beslutte, om hun skal fravælge en del af alderspensionen, børnepensionen eller den valgfri kapitalpension.

Problem

Forsikringsselskabet kan ikke uden Annes skriftlige samtykke kontakte hende i denne situation med et samlet – nøjagtigt beregnet - overblik over produkterne i Liv 1 og Liv 2 og på baggrund af dette give hende en hensigtsmæssig rådgivning, der viser konsekvenserne af den lavere indbetaling.

Anne har meget travlt, og da selskabet ikke kan sende hende det samlede overblik, opfatter hun brevet, selskabet sender hende, som et standardbrev. Hun er ikke opmærksom på, at hun kun ved at sende selskabet et skriftligt samtykke kan få det samlede overblik.

Hun har på det seneste læst meget i pressen om, at danskerne sparer for lidt op til deres alderdom. Derfor fravælger hun den valgfri børnepension i stedet for at fravælge den valgfri alderspension.

Hun er imidlertid ikke opmærksom på, at størrelsen på den valgfri kapitalpension i Liv 2 sammenlagt med alderspensionen i Liv 1 tilgodeser hendes behov for aldersopsparing.

Konsekvens

Dette "unødvendige" fravalg af valgfri børnepension får konsekvenser for Annes børn, da hun et år senere omkommer i en trafikulykke, og der ikke er nogen pensionsdækning til børnene.

Eksempel 2

Dato 17.11.2005
Journalnr. 1.2.1-040
Vores ref. VH/loe

Lisbeth går glip af 75.000 kr. fra sin dækning ved kritisk sygdom

Der er krav om, at kunden skal give skriftligt samtykke til, at flere selskaber kan udveksle oplysninger, som de skal bruge til at rådgive kunden. (Kravet følger af Lov om finansiel virksomhed §§ 117-123). Dette eksempel illustrerer, hvorfor kravet ikke er hensigtsmæssigt.

Lisbeth (43 år), der har en samlever og 2 børn, bliver i foråret 2005 ramt af lungekræft. Lisbeth arbejder som sygehjælper og har en arbejdsmarkedspensionsordning.

Hendes pensionsordning omfatter bl.a.:

- invalidepension i et livsforsikringsselskab (Liv)
- gruppesum ved kritisk sygdom i et skadeforsikringsselskab (Skade)
- kapitalpension i en bank (Bank)

Lisbeth ringer til sin pensionsrådgiver for at få at vide, hvordan hun kan sikre sin familie bedst muligt.

Problem

Pensionsrådgiveren i Liv må kun oplyse Lisbeth om invalidepensionen i Liv. Han må på grund af lovregler ikke give en samlet helhedsrådgivning om Lisbeths dækninger i Liv, Skade og Bank, uden at Lisbeth giver sit skriftlige samtykke.

Lisbeth må derfor enten

- selv ringe til både Skade og Bank for at få oplysninger og rådgivning om dækningerne ved kritisk sygdom og kapitalpensionen, eller
- indsende skriftligt samtykke til udveksling af oplysninger.

Lisbeth orker ikke at ringe til de andre selskaber, og hun beslutter sig derfor for at vente på samtykkeblanketten. Lisbeth dør en måneds tid senere, men hverken hun eller hendes samlever har i sygdomsperioden haft overskud til at returnere samtykkeblanketten.

Konsekvenser

Lisbeth går glip af dækningen ved kritisk sygdom på i alt 75.000 kr., fordi hun ikke får ansøgt om udbetaling i tide.

Kapitalpensionen fra Bank bliver udbetalt til hendes børn, fordi Lisbeth ikke fik indsat sin samlever som begunstiget i ordningen. Pengene kan først frigives, når børnene fylder 18 år. Samleveren kunne have brugt pengene til forsørgelsen af den efterladte familie, mens børnene var små.

Dato 17.11.2005
Journalnr. 1.2.1-040
Vores ref. vh/loe

Notat vedr. forslag til lov om ændring af Lov om finansiel virksomhed, L 46 - Videregivelse af kundeoplysninger til brug for rådgivning om videregivelsesreglerne

Resume: L 46, som blev fremsat den 2. november d.å. og 1. behandlet den 8. november d.å., kan i det væsentligste støttes af F&P. Forslaget indeholder dog beklageligvis ikke en bestemmelse, der giver adgang til at videregive sædvanlige kundeoplysninger til brug for rådgivning om personforsikringer og pensionsordninger inden for rammerne af den aftalte ordning. Nedenfor redegøres for, hvorfor det er vigtigt for både forsikringskunderne og forsikringssekskaberne, at der indføres en sådan regel. De væsentligste årsager hertil er følgende: 1) Kundens livssituation ændrer sig, 2) ændret arbejdstid med ændret pensionsbidrag og 3) gennemsigtig og målrettet information er forudsætningen for, at fleksible pensionsopsparinger kan udnyttes. Dertil kommer, at det af flere grunde ikke er hensigtsmæssigt at basere rådgivningen i forsikringssektoren på et skriftligt samtykke, når koncernerne af lovgivningsmæssige og forsikrings-tekniske grunde er opsplittet i flere selskaber. Endvidere kommer, at der med forslaget ønskes en klar adskillelse mellem rådgivning og markedsføring, og at en sådan regel vil kunne efterlevs i praksis uden at være i strid med god skik-reglerne. F&P skal venligst anmode om foretræde for Folketingets Erhvervsudvalg med henblik på at belyse sagen yderligere, da den har stor betydning for en stor del af den danske befolkning.

Økonomi- og erhvervsministeren har som bekendt den 2. november d.å. fremsat Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed m.v., L 46, som har været 1. behandlet i Folketinget den 8. november d.å. og nu henvist til Erhvervsudvalget. Lovforslaget indeholder bl.a. en bestemmelse om afskaffelse af de årlige samtykkeoversigter, idet kunderne til enhver tid på anmodning kan få de samme oplysninger, som selskaberne i dag skal give i oversigterne.

Lovforslaget indeholder imidlertid ikke et konkret ændringsforslag, der skal sikre kunderne mulighed for at modtage en helhedsorienteret rådgivning om deres personforsikringer og pensionsordninger. Dette til trods for at reglerne i lov om finansiel virksomhed (FIL) er til hinder for, at selskaberne rent faktisk har mulighed for at nå kunderne med målrettet, individuel og gennemsigtig rådgivning, som er baseret på konkrete beregninger, når kunderne har brug for det.

Et forslag med det formål, i form af et konkret lovudkast med bemærkninger, er ellers resultatet af drøftelserne i en bredt sammensat arbejdsgruppe under Finanstilsynet gennem foråret og sommeren 2005, som alle arbejdsgruppens medlemmer, med undtagelse af Finansrådet, har kunnet støtte. Forslaget har dermed haft bred opbakning i arbejdsgruppen fra såvel Forbrugers-

rådet som en række erhvervsorganisationer, og er derudover blevet støttet af organisationer, der repræsenterer arbejdsmarkedets parter.

F&P er derfor forundret over, at lovudkastet ikke er medtaget, således som det ellers var bebudet i lovbemærkningerne til forårets FIL-ændring - lov nr. 411 af 1. juni 1005, der blev vedtaget den 24. maj d.å.

Med henvisning til 1. behandlingen af L 46 i Folketinget den 8. november d.å. skal F&P bemærke følgende til yderligere belysning af sagen:

Indholdet af arbejdsgruppens lovudkast

Det nævnte lovudkast fra arbejdsgruppens – der tog afsæt i et forslag, som Forbrugerrådet og F&P var nået til enighed om – skulle gøre det muligt uden samtykke at udveksle sædvanlige kundeoplysninger inden for koncerner m.v. til brug for rådgivning om personforsikringer, herunder livsforsikrings- og pensionsordninger. Ændringsforslaget skulle således *alene* omfatte rådgivning om allerede aftalte produkter, idet videregivelse til brug for mersalg eller markedsføring af dyrere eller nye ordninger fortsat ville kræve samtykke. Det var den oprindelige forudsætning, at der i lovbemærkningerne til bestemmelsen skulle være en klar adskillelse af begreberne rådgivning og markedsføring.

Baggrunden for forslaget

Langt hovedparten af voksne danskere har som bekendt en privattegnet eller arbejdsmarkedsrelateret pensionsordning. Mange danskere ofrer ikke ordningen megen opmærksomhed, når den først er oprettet, og pensionsbidraget automatisk bliver overført hver måned, typisk som en fast procentdel af lønnen. Netop fordi en pensionsordning normalt løber i mange år, vil der ofte undervejs ske ændringer i en kundes arbejdstid og pensionsbidrag eller livssituation i øvrigt, som indebærer, at kunden får behov for at ændre på sammensætningen af de enkelte delprodukter (dækninger) i pensionsordningen og at foretage nye valg. For at sikre, at kunden har mulighed for at træffe et bevidst og velovervejede valg, er det vigtigt, at rådgiveren kan give kunden en målrettet, individuel og gennemsigtig information, som kunden hæfter sig ved, og ikke blot giver generelle oplysninger f.eks. i forbindelse med, at kunden er blevet ældre, eller selskabet har konstateret, at pensionsbidraget er ændret, jf. nærmere pkt. 1-3 nedenfor:

1. Kundens livssituation ændrer sig

I de yngre år skal pensionsformuen i nogle produkter f.eks. være investeret anderledes, end når pensionsalderen nærmer sig. Derudover vil en forsikring mod erhvervsevnetab f.eks. være en vigtig del af pensionsordningen, når kunden er ung, men ikke nødvendigvis i kundens sidste år på arbejdsmarkedet, og en børnedækning kan være relevant, så længe der er børn, som skal forsørges, men ellers ikke. Med andre ord vil kundens dækningsbehov normalt ændre sig, når vedkommende bliver ældre, men hvis han/hun ikke selv er opmærksom på dette, kan det betyde, at ordningen består af nogle dækninger, som ikke længere passer til kundens alder og behov.

2. Ændret arbejdstid med ændret pensionsbidrag

Hvis en kunde f.eks. går ned i arbejdstid, vil der ikke længere være råd til de samme dækninger som hidtil, fordi det månedlige pensionsbidrag automatisk falder. Hvis kunden ikke selv er opmærksom på dette, kan det f.eks. betyde, at en valgfri børnepension fravælges i stedet for at fravælge en valgfri alderspension, uden at være bevidst om, at en eksisterende kapitalpension og alderspension måske allerede tilgodeser kundens behov for aldersopsparing. Hvis kunden dør, vil der således ikke være nogen børnepensionsdækning til børnene.

3. Gennemsigtig og målrettet information er forudsætningen for, at fleksible pensionsopsparinger kan udnyttes

En gennemsigtig og målrettet information er forudsætningen for, at selskaberne kan "nå" kunderne med det vigtige budskab om, at der kan være behov for at justere forsikringsdækningerne i pensionsordningen og med relevant rådgivning, der giver kunderne mulighed for at træffe nogle velovervejede valg om deres fremtidige dækninger. Derudover er selskabernes adgang til at give en kunderne en samlet og helhedsorienteret rådgivning forudsætningen for, at kunderne kan udnytte fleksibiliteten, mobiliteten og valgmulighederne i pensionsordningerne, som der er bred politisk opbakning til.

En gennemsigtig og målrettet information i anledning af ændringer i pensionsbidraget eller i kundens livssituation, bør derfor tage udgangspunkt i den enkelte kundes samlede pensionsordning og helt konkret beregne konsekvenserne af de valgmuligheder, som kunden får. Men dette giver lovgivningen ikke tilstrækkelige muligheder for i dag på grund af kravet om skriftligt samtykke i medfør af FIL.

Skriftligt samtykke er ikke hensigtsmæssigt i forsikringssektoren

Det er af flere grunde ikke hensigtsmæssigt at basere rådgivningen i forsikringssektoren på et skriftligt samtykke. Det skyldes for det første, at de forskellige dækninger inden for en forsikrings- eller pensionsordning typisk er spredt ud på forskellige selskaber inden for samme koncern og/eller administrationsfællesskab på grund af lovgivningsmæssige, forsikringstekniske eller skattemæssige grunde m.v. Kunderne vil dog opfatte koncernen og/eller administrationsfællesskabet som ét selskab (Topdanmark, Pen-Sam, Danica o.l.), og er ikke bevidste om, at de kun kan få en dækkende rådgivning om ét produkt, nemlig pensionsordningen, hvis de har givet skriftligt samtykke til, at alle oplysninger om pensionsordningen må videregives fra det ene "tekniske" selskab til det andet.

Dertil kommer følgende forhold: 1) Når en livsforsikrings- eller pensionsordning er tegnet via en arbejdsgiver eller en anden repræsentant, har forsikringsselskaberne sjældent, og nogen gange slet ikke, direkte kontakt med kunderne, og selskaberne har derfor ikke en "naturlig" anledning til at indhente et skriftligt samtykke hos kunderne, 2) når selskaberne skriver et generelt formuleret brev til kunderne, reagerer de ofte ikke, da brevene opfattes som "uvedkommende", og 3) et samtykke, som kunderne tidligere har afgivet, kan bortfalde, hvis der sker ændringer i selskabsstrukturen, herunder i forbindelse med nye udbud af forsikringsprodukter.

Endelig blev det i bemærkningerne til L 43 stillet i udsigt, at denne problemstilling ville blive løst.

De fremførte indvendinger mod arbejdsgruppens lovudkast (god skik-reglerne)

Når økonomi- og erhvervsministeren ikke har medtaget ovennævnte ændringsforslag i det foreliggende lovforslag, skyldes det tilsyneladende Finansrådets bemærkninger om, at forslaget er for restriktivt i sit forbud mod markedsføring og mersalg. Dette begrundes med, at bankrådgiveren i medfør af forslaget ikke kan opfylde reglerne om god skik, idet forslaget udelukker, at bankrådgiveren kan foreslå kunden at betale mere i kroner og øre på de eksisterende ordninger eller at oprette nye ordninger.

F&P finder det imidlertid væsentligt, at der i bemærkningerne bliver en klar adskillelse af begreberne markedsføring og rådgivning, idet forslaget bør begrænses til rådgivning og dermed kun bør omfatte overførsel af præmie til de enkelte dækninger, hvis omfordelingen af præmien ligger inden for rammerne af den aftalte ordning og det samlede pensionsbidrag. Præmiestigninger, der medfører, at det samlede pensionsbidrag stiger, er således ikke omfattet af forslaget.

Dette vil være en klar regel, som selskaberne både kan og må forventes efterlevet i praksis. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der sidste år blev indsat en bestemmelse i FIL § 354 a, hvorefter Finanstilsynet kan offentliggøre navnet på den virksomhed, der bl.a. har overtrådt videregivelsesreglerne, og at ingen selskaber vil være interesseret i en sådan offentliggørelse.

F&P har i øvrigt vanskeligt ved at forstå, at forslaget skulle give anledning til problemer i forhold til god skik-reglerne (FIL § 43 og Bekg. nr. 1046 af 27/10/2004), medmindre der allerede i dag er et problem i relation til samspillet mellem videregivelsesreglerne og god skik-reglerne. Eventuelle konkrete problemer af denne art er dog ikke blevet fremhævet eller illustreret indtil dato, selvom god skik-reglerne har været i kraft i ca. 3 år.

F&P har i øvrigt vanskeligt ved at forstå Finansrådets argumentation, da god skik-reglerne tager afsæt i det kendskab, som den finansielle virksomhed har til kundens forhold. Dette indebærer, at virksomheden normalt skal indhente oplysninger hos kunden, men virksomheden er ikke forpligtet til at indhente oplysninger om kunden i andre virksomheder. Selvom lovudkastet skulle blive gennemført, ville bankerne således kunne rådgive på samme grundlag som i dag. Hvis en bankrådgiver fandt, at kunden burde oplyses om, at der skulle indbetales et større pensionsbidrag, ville banken derfor – ligesom i dag – skulle indhente et skriftligt samtykke til markedsføring, og dette ville naturligt kunne ske under rådgivningsforløbet, f.eks. pr. e-mail eller ved underskrift af en samtykkeerklæring under besøget i pengeinstituttet.

----ooo0ooo-----

Det er på ovennævnte baggrund ganske væsentligt, at forsikringsselskaberne får adgang til at "nå" kunderne med individuel og gennemsigtig information, der kan sikre en relevant rådgivning og sikre, at kunderne kan træffe et velovervejede valg, når der opstår behov for at justere forsikringsdækningerne.

På grund af sagens vigtighed for en stor gruppe forsikrings- og pensionskunder skal F&P anmode om foretræde for Erhvervsudvalget med henblik på en nærmere uddybning af sagen.

Claus Tønnesen

/Vibeke Henriques